

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2004-2005

17 FÉVRIER 2005

Proposition de résolution relative à l'annulation de la dette des pays du sud**(Déposée par Mme Isabelle Durant)****DÉVELOPPEMENTS**

La présente résolution vise à relayer les demandes formulés dans la résolution de la commission des droits de l'homme des Nations unies (2001/27) sur les effets des politiques d'ajustement structurel et de la dette extérieure sur la jouissance effective de tous les droits de l'homme, en particulier les droits économiques sociaux et culturels, et dans la pétition «Jubilé 2000», signée par 24 millions de citoyens qui demandent l'annulation de la dette des pays en développement.

Isabelle DURANT.

*
* *

PROPOSITION DE RÉOLUTION

A. considérant que la dette des pays en voie de développement s'élève en 2001 à environ 2 450 mil-

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2004-2005

17 FEBRUARI 2005

Voorstel van resolutie betreffende de kwijtschelding van de schulden van de landen uit het Zuiden**(Ingediend door mevrouw Isabelle Durant)****TOELICHTING**

In deze resolutie worden de verzoeken overgenomen die werden geformuleerd in de resolutie van de VN-Mensenrechtencommissie (2001/27) met betrekking tot de negatieve gevolgen die het beleid inzake structurele aanpassingen alsmede de in het buitenland uitstaande schuldenlast sorteren op de daadwerkelijke uitoefening van alle mensenrechten, en inzonderheid van de economische, sociale en culturele rechten, en in de petitie van het «Jubilee 2000»-forum, die door 24 miljoen burgers werd ondertekend en waarin om de kwijtschelding van de schulden van de armste landen werd gevraagd.

*
* *

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

A. aangezien de schuldenlast van de ontwikkelingslanden in 2001 zowat 2 450 miljard dollar

liards de dollars alors qu'elle était d'environ 560 milliards de dollar en 1980 et que ces pays ont remboursé, pour la même période, 3 400 milliards de dollars;

B. considérant que vingt ans après l'éclatement de la crise de la dette en 1982, les pays endettés ont remboursé presque sept fois ce qu'ils devaient, et qu'ils sont aujourd'hui quatre fois plus endettés;

C. considérant que la dette extérieure des pays en voie de développement en général et des PMA en particulier constitue un des principaux facteurs qui sapent les efforts de développement économique et social de ces pays;

D. considérant que dans les années '70 les institutions financières internationales et les pays industrialisés ont incité les pays du sud, notamment les pays africains nouvellement indépendants et les pays d'Amérique latine, à emprunter;

E. considérant que les emprunts massifs contractés par les dirigeants des pays du sud n'ont pas profité aux populations et qu'une partie importante des sommes empruntées a été détournée par les régimes dictatoriaux de ces pays;

F. considérant que le concept de la dette odieuse a été utilisé pour la première fois en 1898 lorsque les États-Unis ont annexé Cuba et refusé de payer la dette de Cuba envers l'Espagne, sous prétexte que ces prêts n'avaient pas servi au bien-être de la population au su des créanciers et que la dette odieuse s'éteint avec le changement de régime;

G. considérant que les PMA, en majorité des pays africains très endettés, continuent à rembourser près de 40% de leur budget et que le fardeau de la dette de ces pays constitue un goulet d'étranglement pour le développement;

H. considérant qu'en 1996 la Banque mondiale, le FMI, le G7 et le Club de Paris ont pris l'initiative de l'allègement de la dette en faveur des pays pauvres très endettés (PPTÉ);

I. considérant que selon le rapport de la CNUCED de 2002 et après deux décennies de programme d'ajustement structurel la pauvreté continue à augmenter, la croissance est plutôt erratique, les crises

bedroeg, terwijl hij in 1980 rond een bedrag van 560 miljard dollar schommelde en aangezien die landen, over diezelfde periode, een bedrag van 3 400 miljard dollar hebben afgelost;

B. gelet op het feit dat de met een schuldenlast bezwaarde landen, twintig jaar na het uitbreken van de schuldcrisis in 1982, een bedrag hebben terugbetaald dat bijna zevenmaal groter is dan wat zij verschuldigd waren, en voorts gelet op de verviervoudiging van de schulden die diezelfde landen vandaag hebben uitstaan;

C. in de wetenschap dat de buitenlandse schuld van de ontwikkelingslanden in het algemeen en de schuldenlast van de minst ontwikkelde landen (MOL) in het bijzonder, als een van de voornaamste factoren geldt waardoor de inspanningen die voornamelijk landen op het stuk van de economische en sociale ontwikkeling hebben geleverd, volledig teniet wordt gedaan;

D. gelet op het feit dat de internationale financiële instellingen en de geïndustrialiseerde landen in de jaren 70 de landen uit het Zuiden, en met name die Afrikaanse landen die net onafhankelijk waren geworden alsmede de landen uit Latijns-Amerika, ertoe hebben aangespoord om leningen aan te gaan;

E. in het besef dat de leningen die de leiders van de landen uit het Zuiden hebben aangegaan, hoegenaamd niet ten goede zijn gekomen aan de respectieve bevolkingen en in de wetenschap dat een aanzienlijk deel van de geleende bedragen door de dictatoriale regimes van die landen werd verduisterd;

F. aangezien het concept van de «verfoeilijke schuld» voor het eerst werd gehanteerd in 1898, toen de Verenigde Staten Cuba inlijfden en weigerden de schuld te betalen die Cuba bij Spanje had uitstaan, onder het voorwendsel dat die leningen, met medeweten van de schuldeisers, de welvaart van de bevolking niet ten goede waren gekomen en aangezien de «verfoeilijke schuld» wegsmeelt zodra een regimewissel plaatsvindt;

G. gelet op het feit dat de MOL, grotendeels Afrikaanse landen met zware schulden, nog steeds zowat 40% van hun budgettaire middelen aanwenden voor het aflossen van hun schulden en dat die schulden als een loden last op die landen wegen en hun ontwikkeling in de kiem smoort;

H. aangezien de Wereldbank, het IMF en de G7-Groep in 1996 het zogenaamde HIPC (heavily indebted poor countries)-initiatief hebben genomen om de schuld van de landen met een zware schuldenlast te verlichten;

I. gelet op het feit dat, blijkens het UNCTAD-rapport van 2002, en niettegenstaande al twee decennia lang structurele aanpassingsprogramma's hebben gelopen, de armoede blijft toenemen, veeleer spora-

rurales se sont aggravées et la désindustrialisation a mis à mal les perspectives de croissance;

J. considérant que, pour briser la spirale de la pauvreté dans laquelle sont enfermés les PPTE, il est indispensable avant tout de substituer à la logique exclusive de croissance économique la notion de développement soutenable endogène répondant aux besoins de la majorité de la population;

K. considérant les objectifs de développement du millénaire qui doivent être atteints d'ici 2015;

demande au gouvernement

1. de prendre une initiative audacieuse pour annuler la dette des pays les plus pauvres et pour libérer les fonds nécessaires en vue d'atteindre les objectifs du Millénaire pour le développement;

2. de considérer les emprunts contractés par les pays du sud sous les régimes dictatoriaux en connaissance de cause des créanciers comme une dette odieuse qui ne doit pas être reprise par les régimes démocratiquement élus;

3. qu'aucun prêt ne soit accordé à l'avenir sans l'approbation des parlements nationaux démocratiquement élus des pays concernés et estime nécessaire que la somme dégagée par l'annulation de la dette soit gérée par un fonds de développement socialement et écologiquement soutenable, démocratiquement contrôlé par les populations locales;

4. souligne que la gestion de la crise d'endettement des PVD et le remède proposé par le consensus de Washington, y compris l'initiative en faveur des PPTE, n'ont pas permis de sortir de la spirale de la dette dans laquelle ces pays ont été enfermés depuis vingt ans, compromettant ainsi toute stratégie de développement soutenable;

5. estime inacceptable que les PMA dont la majorité des pays africains continuent à rembourser près de 40% de leur budget total au titre du service de la dette alors que des sommes importantes sont nécessaires pour développer le système d'éducation et les infrastructures de base pour les soins de santé;

6. regrette que l'application des programmes d'ajustement structurel par les pays les plus pauvres soit une condition *sine qua non* pour bénéficier de l'initiative PPTE, et constate que les conditions imposées par les institutions financières, entre autres par la Banque mondiale et le FMI, en vue de rétablir les

disch enige groei wordt opgetekend, de plattelandsbevolking in een almaar grotere crisis terechtkomt en de desindustrialisatie de groeiperspectieven er niet rooskleuriger op maakt;

J. in het besef dat het, wil men de armoedespiraal doorbreken waarin de voormelde HIPC-landen met een zeer zware schuldenlast beland zijn, absoluut noodzakelijk is eerst en vooral af te stappen van de exclusieve groeilogica en plaats te maken voor het concept van de interne, duurzame ontwikkelingsdynamiek die inspeelt op de behoeften van de meerderheid van de bevolking;

K. gelet op de zogenaamde MDG-«Millenniumontwikkelingsdoelstellingen» die tussen nu en 2015 moeten worden gehaald;

vraagt de Senaat aan de regering

1. een gedurfd initiatief te nemen om de schulden van de armste landen kwijt te schelden en het nodige geld vrij te maken om de millenniumdoelstellingen inzake ontwikkeling te halen;

2. de geldleningen die de landen uit het Zuiden onder dictatoriale regimes met medeweten van de schuldeisers hebben aangegaan, te beschouwen als een «verfoeilijke schuld» die niet door de democratisch verkozen regimes moet worden overgenomen;

3. te bepleiten dat in de toekomst geen enkele lening wordt toegekend zonder de goedkeuring van de democratisch verkozen nationale parlementen van de betrokken landen en er op toe te zien dat het door de schuldkwijtschelding vrijgekomen bedrag wordt beheerd door een fonds voor duurzame maatschappelijke en ecologische ontwikkeling, dat door de plaatselijke bevolking wordt gecontroleerd;

4. zich te scharen achter de vaststelling dat het beheer van de schuldcrisis door de ontwikkelingslanden en de bij de «consensus van Washington» voorgestelde remedie, inclusief het initiatief ten voordele van de arme landen met een zware schuldenlast (HIPC), het niet hebben mogelijk gemaakt te ontsnappen aan de schuldenpiraal waarin zij sinds twintig jaar vastzitten, zodat elke strategie inzake duurzame ontwikkeling op de helling komt te staan;

5. te beklemtonen dat het onaanvaardbaar is dat de minst ontwikkelde landen (MOL), waaronder de meeste Afrikaanse, bijna 40% van hun hele begroting blijven uitgeven aan schuldaflossing, terwijl aanzienlijke bedragen nodig zijn om het onderwijssysteem en de basisinfrastructuur inzake gezondheidszorg te ontwikkelen;

6. zich te kanten tegen het gegeven dat de toepassing van programma's voor structurele bijsturing door de armste landen een *conditio sine qua non* is willen ze in aanmerking komen voor het initiatief ten voordele van de HIPC en aan de kaak te stellen dat de voorwaarden die financiële instellingen zoals de

grands équilibres macro-économiques, ont contribué à une marginalisation et paupérisation de la population;

7. demande la mise en œuvre de la déclaration des Nations unies sur le droit au développement de 1986 et estime que le droit au développement en tant que droit humain universel et inaliénable doit être traité par l'UE comme les autres droits fondamentaux;

8. demande la révision des règles de l'OMC en vue de réaliser les objectifs de développement soutenable fixés à New York en 2000 et estime que ces objectifs doivent servir à définir de nouvelles règles des mécanismes directeurs de l'économie mondiale pour lutter efficacement contre la pauvreté;

9. demande l'annulation de la dette extérieure selon des modalités de reconversion de la dette vers des programmes de développement. Il va de soi que l'annulation de la dette ne peut servir de prétexte pour diminuer en conséquence les moyens de la coopération au développement mais devrait pouvoir s'ajouter au 0,7% des dépenses de PNB prévus à ce budget.

Isabelle DURANT.

Wereldbank en het IMF opleggen tot het herstel van de grote macro-economisch evenwichten, bijgedragen hebben tot marginalisering en verarming van de bevolking;

7. de VN-verklaring van 1986 over het recht op ontwikkeling uit te voeren en er bij de Europese Unie op aan te dringen dat het recht op ontwikkeling als universeel en onvervreemdbaar menselijk recht moet worden behandeld zoals de andere fundamentele rechten;

8. te ijveren voor een herziening van de WTO-regels met het oog op de realisering van de in 2000 te New York vastgestelde doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling en duidelijk te maken dat die doelstellingen dienen om nieuwe regels te bepalen voor de basiswerking van de wereldeconomie teneinde de armoede doeltreffend te bestrijden;

9. de buitenlandse schuld kwijt te schelden in die zin dat de schuld wordt omgezet in ontwikkelingsprogramma's. Uiteraard mag de kwijtschelding van de schuld niet als voorwendsel dienen om diensgevolge de middelen inzake ontwikkelingssamenwerking terug te schroeven, maar zou die kwijtschelding aan de op de begroting voorziene 0,7% van het BNP moeten kunnen worden toegevoegd.